

WARUNKI ZAPEWNIAJĄCE UCZNIOM BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS POBYTU W SZKOLE

I. WSTĘP

Każda placówka musi:

- zapewnić uczniom bezpieczną drogę do szkoły oraz bezpieczeństwo na terenie szkoły;
- dbać o stan techniczny i ergonomię budynku;
- dbać o bezpieczeństwo mienia szkoły oraz przebywających w niej osób (zabezpieczenie przed zniszczeniem lub kradzieżą);
- przeciwdziałać aktom agresji i przemocy, w tym fali uczniowskiej oraz cyberprzemocy;
- dbać o przestrzeganie obowiązujących przepisów i norm;
- zapewnić podopiecznym zdrowy, harmonijny i bezpieczny rozwój edukacyjny, osobowy i społeczny;
- przeciwdziałać stosowaniu środków odurzających (profilaktyka uzależnień);
- edukować społeczność szkolną w zakresie zagrożeń, profilaktyki i konsekwencji niepożądanych zachowań (także na lekcjach przedmiotowych);
- obejmować szczególną opieką uczniów przejawiających trudne zachowania lub zagrożonych demoralizacją;
- współpracować ze specjalistami i organami zewnętrznymi (np. Policją).

Gdzie czai się zagrożenie

W większości szkół występują podobne sytuacje zagrażające bezpieczeństwu społeczności szkolnej takie jak:

- wypadki w drodze do szkoły, w pobliżu szkoły, na przerwach (na korytarzach, na boisku), w czasie lekcji wychowania fizycznego lub w pracowniach przedmiotowych (np. chemicznej);
- kradzieże lub niszczenie mienia uczniów (np. kurtki, roweru) albo mienia szkoły (np. wyposażenia sal lekcyjnych);
- zaczepianie, grożenie, zastraszanie, szantażowanie (także w formie cyberprzemocy);
- przeszkadzanie nauczycielom w prowadzeniu lekcji/utrudnianie innym uczniom korzystania z lekcji;
- agresja słowna i fizyczna;
- fala uczniowska;
- posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (np. noża);
- przebywanie pod wpływem środków odurzających.

Wśród przyczyn tego typu zagrożeń wymienić należy:

- zły stan techniczny budynku;
- brak nadzoru nauczycieli w czasie lekcji i przerw;
- przyzwolenie nauczycieli na naruszanie norm (przymykanie oczu, lekceważenie pierwszych niepokojących sygnałów);
- patologiczne środowisko rodzinne;
- nieprzystosowanie społeczne wychowanków;

- nieprawidłowe relacje interpersonalne w klasie/społeczności;
- brak lub niewystarczające umiejętności werbalne (prowadzenie dyskusji, argumentowanie, rozwiązywanie problemów, negocjowanie, zawieranie kompromisów);
- nadmierna kontrola ze strony nauczycieli;
- uzależnienia/przebywanie pod wpływem środków odurzających.

Sytuacje, które można zakwalifikować do grupy trudnych lub zagrażających bezpieczeństwu społeczności szkolnej, dzielą się na kilka grup:

- lekcja: zastraszanie, agresja, przemoc, niszczenie mienia;
- teren szkoły: kradzieże, zastraszanie, fala uczniowska, niszczenie mienia, agresja i przemoc, używki (posiadanie, rozprowadzanie, przebywanie pod ich wpływem);
- cyberprzemoc: robienie zdjęć/filmów ośmieszających inne osoby, wykorzystywanie tych materiałów do wymuszeń, szantażu, rozpowszechniania nieprawdziwych lub poniżających informacji w wiadomościach (np. SMS) oraz w internecie (np. portale społecznościowe); także wysyłanie wiadomości o treści szkodliwej, agresywnej, dyskryminującej;
- sytuacje kryzysowe: próby samobójcze, samookaleczenia, okaleczanie innych osób, epizody psychotyczne, zagrożenie zamachem terrorystycznym.

Bywa, że szkoła nie potrafi lub nie może pomóc uczniowi (i ewentualnie jego rodzinie) w rozwiązaniu problemu. Nauczyciele i wychowawcy nie zawsze posiadają potrzebne do tego kompetencje. Istnieją wtedy dwie możliwości:

1. skierowanie ucznia do specjalisty, np. na terapię lub
2. włączenie organów zewnętrznych w proces interwencji.

II. ZASADY BEZPIECZEŃSTWA W SZKOLE

1. Dyrektor Szkoły zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę poza jej budynkiem.

2. Uczniowie podczas pobytu w szkole są pod stałą opieką nauczycieli i pracowników szkoły.

3. Jeżeli specyfika programu nauczania nie sprzeciwia się temu, w planie zajęć dydaktyczno – wychowawczych uwzględnia się:

- 1) potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia,
- 2) potrzebę różnicowania zajęć w każdym dniu.

4. W szkole znajduje się w widocznym, dostępnym dla uczniów miejscu plan ewakuacji placówki.

5. Drogi ewakuacyjne oznaczone są w szkole w sposób wyraźny i trwały.

6. Dyrektor dokonuje kontroli obiektów szkolnych pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów. Z kontroli sporządza się protokół, podpisany przez osoby kontrolujące.

7. Nie dopuszcza się do rozpoczęcia zajęć, jeżeli pomieszczenie lub inne miejsce, w którym mają być prowadzone zajęcia lub stan jego wyposażenia stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa. Jeżeli stan zagrożenia powstanie lub ujawni się w czasie zajęć –niezwłocznie się je przerywa i wyprowadza uczniów.

8.Teren szkoły jest ogrodzony.

9.Szlak komunikacyjny wiodący poza teren szkoły stwarza zagrożenie poprzez bezpośrednie wyjście na jezdnię o czym należy przypominać uczniom, kierując ich na przejście dla pieszych.

10.W przypadku opadów śniegu przejścia na teren szkoły oczyszcza się ze śniegu i lodu oraz posypuje piaskiem.

11.Urządzenia sanitarno –higieniczne są utrzymywane w czystości i pełnej sprawności.

12.W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewnia się bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej.

13.Istniejące w szkole urządzenia wentylacyjne, grawitacyjne, elektryczne, gazowe podlegają okresowemu przeglądowi.

14.W pomieszczeniach szkoły zapewnia się właściwe oświetlenie, wentylację i ogrzewanie.

15.Wyposażenie szkoły posiada odpowiednie atesty.

16.Pokój nauczycielski, świetlicę, wyposaża się w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy.

17.Miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których jest wzbroniony wstęp osobom nieupoważnionym, są odpowiednio oznakowane.

18.W pomieszczeniach gdzie odbywają się zajęcia temperatura powinna wynosić, co najmniej 18°C. Jeżeli nie jest to możliwe Dyrektor zawiesza zajęcia na czas oznaczony, powiadamiając o tym organ prowadzący.

19.Urządzenia niesprawne, uszkodzone, oznacza się w sposób wyraźny i zabezpiecza przed uruchomieniem.

20.Stoliki uczniowskie, krzesła i inne sprzęty szkolne dostosowane są do wzrostu uczniów i rodzaju pracy.

21.Udział uczniów w pracach na rzecz środowiska lub szkoły może mieć miejsce tylko po zaopatrzeniu ich w odpowiedni sprzęt lub środki ochrony indywidualnie do wykonywania tych prac oraz po zapewnieniu właściwego nadzoru i bezpiecznych warunków pracy.

22.Podczas zajęć na terenie szkoły: obowiązkowych, pozalekcyjnych i nadobowiązkowych opiekę nad uczniami sprawuje nauczyciel prowadzący.

23.Wszyscy nauczyciele są przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa, postępowania p. poż. i higieny pracy oraz w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

24.Przerwy w zajęciach uczniowie spędzają pod nadzorem nauczycieli (według grafiku wywieszonego w pokoju nauczycielskim).

25.Jeżeli pozwalają na to warunki atmosferyczne, umożliwia się uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu.

26.Na pierwszych zajęciach nauczyciele omawiają z uczniami regulaminy pracowni informatycznej , chemicznej i sali gimnastycznej oraz boiska.

27. Prowadzący zajęcia sportowe zapoznaje uczniów biorących w nich udział z zasadami bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach.
28. Przed dopuszczeniem uczniów do zajęć prowadzący je nauczyciel sprawdza czy warunki pracy nie stwarzają zagrożenia dla bezpieczeństwa uczniów. O wszystkich nieprawidłowościach nauczyciel zgłasza dyrektorowi.
29. Stopień trudności i intensywności ćwiczeń dostosowuje się do aktualnej sprawności fizycznej i wydolności ćwiczących.
30. Ćwiczenia nauczyciel wychowania fizycznego prowadzi z zastosowaniem metod i urządzeń zapewniających pełne bezpieczeństwo ćwiczących.
31. Wychowawcy klas omawiają lub przypominają zasady bezpieczeństwa w szkole i poza nią (w pierwszym dniu nauki nowego roku szkolnego, przed feriami zimowymi i letnimi, przed każdym wyjazdem na wycieczkę).
32. Podczas organizowaniu zajęć, imprez i wycieczek poza teren szkoły liczbę opiekunów, sposób organizowania opieki określają *Procedury organizowania wycieczek* wyjazdów sportowych
33. W szkole omawiane są z uczniami przepisy ruchu drogowego, prowadzi się kształcenie komunikacyjne, przeprowadzane są egzaminy na kartę rowerową.
34. W świetlicy dzieci pozostają pod opieką nauczyciela na zasadach określonych w *Regulaminie świetlicy*. Uczniowie korzystający z opieki świetlicowej, do czasu rozpoczęcia zajęć świetlicowych pozostają pod nauczyciela dyżurującego.
35. Uczniowie oddziału przedszkolnego i kl. I – III odbierani są po zakończonych zajęciach przez rodziców opiekunów prawnych/do ukończenia 7 roku życia/.
36. Po zakończonych zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych uczniowie przechodzą do szatni, przebierają się, po czym bezzwłocznie opuszczają budynek szkoły- uczniowie dochodzący do szkoły, a uczniowie dojeżdżający oczekują na przyjazd autobusu pod opieką nauczycieli dyżurujących.
37. Szkoła zapewnia uczniom korzystanie z usługi dostępu do Internetu podczas zajęć, za bezpieczeństwo podczas tych zajęć odpowiada nauczyciel prowadzący zajęcia.
38. Na terenie szkoły uczniowie nie mogą rejestrować (w szczególności przy użyciu telefonów komórkowych) dźwięków i obrazów innych osób bez ich zgody. W przypadku nagrań, które mogą naruszać czyjąś godność, Dyrektor zawiadamia Policję o zaistniałej sytuacji.
39. W przypadku nieobecności nauczyciela dyrektor szkoły podaje zastępstwa (dostępne w e-dzienniku oraz w księdze zastępstw w pokoju nauczycielskim). Wychowawca powiadamia o zmianach uczniów.
40. Uczeń może być zwolniony ze szkoły przed zakończeniem zajęć na pisemną/ustną (w przypadku osobistej obecności) prośbę rodzica (opiekuna), w której podano: przyczynę zwolnienia, dzień i godzinę wyjścia ze szkoły. Ucznia może zwolnić z danych lekcji: dyrektor szkoły, wychowawca klasy lub nauczyciel danych lekcji. Fakt zwolnienia odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym/świetlicy/zajęć dodatkowych.
41. Uczeń może być zwolniony z zajęć prowadzonych w szkole przez nauczyciela na: zawody sportowe, konkursy itp. zgodnie z obowiązującymi w szkole zasadami (przedstawienie powodu

zwolnienia i listy zwolnionych uczniów, karty wycieczki dyrektorowi i zainteresowanym nauczycielom). Uczniowie zwolnieni z zajęć dla w. w. potrzeb szkoły są uważani za obecnych.

42. Nauczyciel, który stwierdzi na kolejnej lekcji nieobecność ucznia, który był obecny w szkole na poprzednich lekcjach, niezwłocznie o tym fakcie powiadamia wychowawcę, pedagoga lub dyrektora szkoły. Jeśli ucznia nie ma na terenie szkoły, natychmiast powiadamia się rodzica lub szkoła prosi o interwencję odpowiednią jednostkę policji.

43. Każde wyjście nauczyciela z dziećmi, uczniami poza teren szkoły musi być zgłoszone dyrektorowi szkoły i zapisane w rejestrze wyjść.

44. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia.

45. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów podczas przerw ponosi nauczyciel dyżurujący, a podczas wycieczek, zawodów, imprez kulturalnych - nauczyciele sprawujący wtedy nad nimi opiekę (zgodnie z zapisem wyjścia poza teren szkoły w rejestrze wyjść).

46. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zdarzenia z udziałem ucznia ani za wypadki ucznia w czasie samowolnego opuszczenia terenu szkoły lub samowolnego przebywania na jej terenie bez opieki.

47. Odpowiedzialność za zdarzenia i wypadki w czasie samowolnego opuszczenia terenu szkoły podczas zajęć i przerw przez ucznia ponoszą rodzice (opiekunowie).

II.1 Obowiązki nauczyciela podczas zajęć lekcyjnych

1. Nauczyciel ma obowiązek wejść do sali pierwszy, by sprawdzić, czy warunki do prowadzenia lekcji nie zagrażają bezpieczeństwu uczniów.

2. Przed rozpoczęciem lekcji nauczyciel powinien zadbać o wywietrzenie sali, zapewnić właściwe oświetlenie i temperaturę.

3. Przed każdymi zajęciami wychowania fizycznego nauczyciel sprawdza stan techniczny urządzeń i sprzętu sportowego.

4. Podczas zajęć nauczyciel nie może pozostawić uczniów bez żadnej opieki. Jeśli musi wyjść powinien zgłosić to nauczycielowi z sali obok, lecz sytuacja taka nie zwalnia go z odpowiedzialności za uczniów.

5. W razie stwierdzenia niedyspozycji ucznia (jeśli stan jego na to pozwala) należy go skierować w towarzystwie drugiej osoby do higienistki, pedagoga lub dyrektora szkoły. Jeżeli zaistnieje taka potrzeba udzielić mu pierwszej pomocy. O zaistniałej sytuacji należy powiadomić rodziców ucznia. Jeśli to nagły wypadek powiadomić dyrektora oraz wychowawcę klasy.

6. Nauczyciel dba o czystość ład i porządek podczas trwania lekcji i po jej zakończeniu.

7. Po skończonej lekcji nauczyciel powinien sam otworzyć drzwi by nie dopuścić do gwałtownego ich otwarcia przez wybiegających uczniów.

8. Nauczyciele zobowiązani są do przestrzegania ustalonych godzin rozpoczynania i kończenia zajęć edukacyjnych oraz do respektowania przez uczniów do pełnych przerw międzylekcyjnych.

II.2. Obowiązki nauczyciela podczas przerw międzylekcyjnych

1. Nauczyciele zobowiązani są do przestrzegania Regulaminu Dyżurów Nauczycielskich

Ponadto zobowiązani są podczas pełnienia dyżuru do :

- punktualnego rozpoczynania dyżuru i ciągłej obecności w miejscu podlegającym jego nadzorowi,
- przeciwdziałanie zagrożeniom,
- aktywnego pełnienia dyżuru – reagowania na wszelkie przejawy zachowań odbiegających od przyjętych norm. W szczególności nauczyciel powinien reagować na zachowania zagrażające bezpieczeństwu uczniów (agresywne postawy wobec kolegów, siadanie na parapety okienne) oraz wulgaryzmy,
- przestrzegania zakazu otwierania dużych skrzydeł okien na korytarz,
- dbania by uczniowie nie śmiecili, brudzili, dewastowali ścian, ławek i innych urządzeń szkolnych oraz by nie niszczyli roślin,

II.3. Powinności nauczyciela w przypadku zagrożenia pożarowego

1. Każdy nauczyciel ma obowiązek zapoznać się i przestrzegać *Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego* w szkole.

2. Wychowawca powinien zapoznać uczniów z :

- procedurą ewakuacji szkoły,
- zasadami postępowania w razie zauważenia ognia,
- sygnałami alarmowymi na wypadek zagrożenia,
- planem ewakuacyjnym, oznakowaniem dróg ewakuacyjnych,
- zasadami zachowania podczas ewakuacji,

II.4. Postępowanie nauczyciela podczas wypadku ucznia

1. Nauczyciel, który powziął wiadomość o wypadku, niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną (pogotowie ratunkowe), a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.

2. O każdym wypadku powiadamia się niezwłocznie:

- 1) dyrektora szkoły,
- 2) rodziców (opiekunów) poszkodowanego,
- 3) organ prowadzący szkołę.

3. Nauczyciel, w trakcie którego zajęć doszło do wypadku, zobowiązany jest do złożenia dyrektorowi szkoły pisemnej informacji dotyczącej zaistniałego zdarzenia w dniu wypadku (odpowiedni formularz dostępny jest w gabinecie dyrektora szkoły).

4. O wypadku śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym zawiadamia się prokuratora i kuratora oświaty.

5. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się państwowego inspektora sanitarnego.

6. Wyżej wymienionych zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.

7. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona zabezpiecza miejsce wypadku przed osobami niepowołanymi.

8. Postępowanie powypadkowe i sporządzenie dokumentacji powypadkowej, w tym protokołu powypadkowego według wzoru określonego odrębnymi przepisami należy do zespołu powypadkowego. Członków tego zespołu powołuje Dyrektor. Przewodniczącym zespołu jest

pracownik służby bhp, jeśli go nie ma społeczny inspektor pracy, a gdy ten także nie uczestniczy w pracy zespołu przewodniczącego wyznacza Dyrektor spośród pracowników szkoły.

9. Z treścią protokołu i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców (opiekunów) ucznia.

10. Dyrektor Szkoły prowadzi rejestr wypadków według wzoru określonego w odrębnych przepisach.

II.5. Obowiązki nauczyciela podczas wycieczki szkolnej

1. Organizator wyjścia/wycieczki/wyjazdu uczniów poza teren szkoły odpowiada za zdrowie i bezpieczeństwo powierzonych mu uczniów, są oni pod jego stałym nadzorem. Jest także zobowiązany do przestrzegania *Procedur organizowania wycieczek i wyjazdów szkolnych*.

2. Nauczyciel zobowiązany jest:

- opracować program wycieczki/wyjazdu i regulaminu pobytu i przedłożyć je dyrektorowi szkoły celem uzyskania akceptacji,
- wpisać wyjście/wyjazd do szkolnego rejestru wycieczek,
- uzyskać pisemną zgodę rodziców (opiekunów prawnych) na udział ich dzieci w wycieczce/wyjściu, wyjeździe poza teren miejscowości, w której znajduje się szkoła. Jeśli u ucznia występują przeciwwskazania zdrowotne nie zezwalające na jego uczestnictwo w wycieczce - zostaje on zwolniony z uczestnictwa w niej,

3. Nauczyciel zobowiązany jest przestrzegać warunków opieki nad uczniami:

- stale sprawdzać stan liczebny uczniów przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego,
- pamiętać, że tzw. „czas wolny” nie zwalnia nauczyciela od odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczniów,
- nauczyciel zobowiązany jest do stałego dyscyplinowania uczestników wycieczki, w chwili wypadku koordynuje przebieg akcji ratunkowej, ponosi pełną odpowiedzialność za podjęte działania

4. Szczegółowe zasady organizowania wycieczek i wyjazdów szkolnych zawierają Procedury organizowania wycieczek.

II. 6 Obowiązki nauczyciela podczas imprez organizowanych na terenie szkoły

1. W czasie dyskotek i imprez organizowanych na terenie szkoły za bezpieczeństwo odpowiada organizator oraz nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora szkoły.

2. Uczniowie, jeśli impreza kończy się w godzinach wieczornych, odbierani są ze szkoły przez rodziców lub za ich zgodą (wpis w dzienniczkach ucznia) wracają do domu samodzielnie.